

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Pardubicích rozhodl předsedou senátu JUDr. Martinem Tomkem jako samosoudcem ve věci žalobkyně **XXX**, nar. **XXX**, bytem **XXX**, proti žalovaným **1/ XXX**, nar. **XXX**, bytem **XXX**, **XXX**, zast. JUDr. Jiřím Kolaříkem, advokátem se sídlem v Pardubicích, Škroupova 561, **2/ XXX**, nar. **XXX**, doručovací adresa **XXX**, *o určení neplatnosti listiny o vydědění a o určení dědice ze zákona,*

t a k t o :

- I.** Návrh, aby soud určil, že listina o vydědění, sepsaná dne 4.11. 2005 pod č.j. NZ 101/2005, N 114/2005 notářkou JUDr. Alenou Musílkovou, je neplatný právní úkon a že žalobkyně **XXX**, narozená dne **XXX**, je dědičkou po zůstaviteli **XXX**, narozeném dne **XXX** a zemřelém dne **XXX**, **s e z a m í á .**
- II.** Žalobkyně je povinna nahradit žalované **1/** k rukám jejího zástupce polovinu účelně vynaložených nákladů řízení ve výši 24.654,- Kč do 30 dnů od právní moci tohoto výroku rozsudku.
- III.** Ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou **2/** nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se podanou žalobou ve znění jejího doplnění ze dne 3.1. 2014 domáhala neplatnosti listiny o vydědění, sepsané dne 4.11. 2005 formou notářského zápisu, kterou zůstavitel, XXX, vydědil žalobkyni jako svou jedinou dceru, protože o otce podle § 469a odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění platném a účinném do 31.12. 2013 (dále „obč. zák.“), neprojevovala opravdový zájem. Žalobkyně se dále proti žalovaným, které byly povolány k dědění po zůstaviteli, domáhala určení, že i žalobkyně je dědicem zůstavitele ze zákona.

XXX. Zůstavitel podle názoru žalobkyně nebyl schopen posoudit vážnost a právní důsledky vydědění žalobkyně. Zůstavitel si uvedené důvody vydědění vytvořil sám svým vlastním chováním.

Žalobkyně obsáhle zhodnotila výsledky provedeného dokazování. XXX. Výpověď notářky JUDr. Musílkové u žalobkyně vyvolala pochybnost, zda zůstavitel byl vůbec u sepsání listiny o vydědění přítomen, když se pod ní nepodepsal a jeho totožnost měla být ověřena jen na základě předloženého občanského průkazu. Svědkyně XXX a XXX nebyly přítomny setkání zůstavitele s žalobkyní, XXX. XXX. Svědek XXX viděl zůstavitele naposledy rovněž v roce 2006, žalovanou XXX neznal vůbec. XXX. Naopak nebyla prokázána existence žádných zákonných důvodů pro vydědění. XXX. Žalobkyně označila jak listinu o vydědění, tak závěť zůstavitele za neplatné právní úkony. S ohledem na zákonnou ochranu práv nepominutelného dědice navrhla, aby soud podané žalobě vyhověl.

Žalovaná 1/ odmítla tvrzení žalobkyně XXX, že nebyla detailně seznámena s obsahem předmětné listiny o vydědění, protože tu pořídil sám zůstavitel. Podle korespondence, kterou našla po zesnulém manželovi, nebyly vztahy mezi žalobkyní a zůstavitelem ideální, přestože manžel žalované 1/ měl zájem udržovat bezproblémové vztahy s žalobkyní a pečovat o svou vnučku – žalovanou 2/.

Žalovaná 1/ vyjádřila přesvědčení, že listina o vydědění splňuje veškeré náležitosti stanovené zákonem pro tento právní úkon a že žalobkyně v průběhu řízení neprokázala, že o zůstavitele v období do 4.11. 2005 projevovala opravdový zájem odpovídající řádnému chování potomka k rodiči. XXX

Žalovaná 2/, která po celou dobu řízení podporovala stanovisko žalobkyně – její matky, navrhla žalobě vyhovět. XXX. XXX.

Dědickým spisem Okresního soudu v Pardubicích po zůstaviteli XXX, sp. zn. 32 D 693/2013, bylo prokázáno, že zůstavitel zemřel dne XXX a že jediným potomkem zůstavitele je žalobkyně XXX

Vlastnoručně sepsanou závětí zůstavitele XXX ze dne 27.11. 2007 bylo prokázáno, že veškerý nemovitý majetek a zařízení domácnosti odkázal XXX.

Listinou o vydědění bylo prokázáno, že zůstavitel XXX formou notářského zápisu ze dne 4.11. 2005 vydědil svou dceru XXX podle ust. § 469a odst. 1 písm. b) občanského zákoníku, protože o zůstavitele neprojevovala opravdový zájem, který by jako potomek projevovat měla. Zůstavitel v listině o vydědění uvedl, že XXX.

Žalobkyně v průběhu dědického řízení vyslovila nesouhlas s důvodem vydědění, proto jí soudní komisařka usnesením ze dne 4.7. 2013, č.j. 32 D 693/2013 – 51, uložila, aby proti

závětním dědičkám, XXX a XXX, podala ve lhůtě 30 dnů od právní moci usnesení žalobu na určení, že je dědičkou zůstavitele. Dědické řízení bylo následně po zjištění, že žalobkyně podala žalobu, přerušeno usnesením soudní komisařky ze dne 3.7. 2014, č.j. 32 D 693/2013 – 71, ve znění usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 28.8. 2014, č.j. 18 Co 361/2014 – 78, do pravomocného skončení řízení vedeného u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 24 C 19/2014.

XXX. XXX. XXX. XXX.

Protokolem o veřejném zasedání Okresního soudu ve Svitavách ze dne 21.9. 2009, na kterém bylo rozhodováno o ochranném léčení v trestní věci vedené proti obviněné XXX, bylo prokázáno, že byl jako svědek XXX. Ten popsal obdobným způsobem jako v úředním záznamu ze dne 20.8. 2007 svůj vztah k žalobkyni a uvedl, že ji vydědil, XXX.

XXX. XXX.

Výslechem svědkyně JUDr. Aleny Musílkové, notářky, bylo prokázáno, že při sepisování notářského zápisu je s klientem nejdříve jednáno na úrovni právní rady, a pak se připravuje notářský zápis. Svědkyně si nevybavovala žádné zvláštní okolnosti týkající se sepsání notářského záznamu se zůstavitelem a nevybavovala si již ani osobu zůstavitele.

XXX. XXX.

Další v průběhu řízení provedené důkazy (sdělení XXX Ústavnímu soudu ČR, dopisy žalované 2 ze dne 24.8. 2009 a 5.6. 2008) neměly pro rozhodnutí ve věci samé vypovídací hodnotu, neboť se týkaly období po sepsání listiny o vydědění.

Soud neprovedl z důvodu hospodárnosti řízení důkaz výslechem svědkyně XXX, protože měla vypovídat o záležitostech, které přímo nesouvisí s projednávanou věcí. Soud dále neprovedl důkaz ani obálkou, ve které měl mít zůstavitel uložené předmětné korespondenční lístky od žalobkyně, protože tato obálka nebyla způsobilá prokázat skutečnost, že právě k důkazu provedené korespondenční lístky v ní byly uloženy a že se tedy jednalo o korespondenční lístky z let 2003 – 2004.

Podle § 3069 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále „NOZ“), se při dědění použije právo platné v den smrti zůstavitele.

Podle § 469 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění platném a účinném do 31.12. 2013 (dále jen „obč. zák.“), zůstavitel může vydědit potomka, jestliže o zůstavitele trvale neprojevuje opravdový zájem, který by jako potomek projevoval měl.

Podle § 479 obč. zák. se nezletilým potomkům musí dostat aspoň tolik, kolik činí jejich dědický podíl ze zákona, a zletilým potomkům aspoň tolik, kolik činí jedna polovina jejich dědického podílu ze zákona. Pokud závěť tomu odporuje, je v této části neplatná, nedošlo-li k vydědění uvedených potomků.

Z provedeního dokazování soud učinil následující skutkový závěr:

Dědickým spisem Okresního soudu v Pardubicích po zůstaviteli XXX, sp. zn. 32 D 693/2013, bylo prokázáno, že zůstavitel zemřel dne XXX a že jediným potomkem zůstavitele je žalobkyně XXX. Vlastnoručně sepsanou závětí ze dne 27.11. 2007 zůstavitel XXX odkázal XXX a XXX. XXX.

Listinou o vydědění ze dne 4.11. 2005, učiněnou ve formě notářského zápisu, vydědil zůstavitel svou dceru XXX podle ust. § 469a odst. 1 písm. b) občanského zákoníku, protože o zůstavitele neprojevovala opravdový zájem, XXX. Notářka JUDr. Musílková v rámci svědeckého výslechu potvrdila, že si nevybavuje zvláštní okolnosti týkající se tohoto notářského zápisu, přičemž klient je vždy před sepsáním notářského zápisu poučen o právních aspektech celé věci. Z protokolu o veřejném zasedání Okresního soudu ve Svitavách ze dne 21.9. 2009, úředního záznamu ze dne 20.8. 2007 a výpovědi svědka XXX je zřejmé, že si zůstavitel důsledky listiny o vydědění žalobkyně plně uvědomoval i po jejím sepsání a nic na svém rozhodnutí vydědit žalobkyni nehodlal měnit, což svědčí o tom, že zůstavitel své rozhodnutí vydědit žalobkyni pečlivě zvážil.

Korespondenčními lístky a dopisem žalobkyně ze dne 5.12. 2004 bylo prokázáno, že žalobkyně skutečně psala zůstaviteli dopisnice, XXX.

Žalobkyně byla v průběhu řízení poučena o tom, že je povinna tvrdit a prokázat, že o zůstavitele v době do sepsání listiny o vydědění dne 4.11. 2005 projevovala opravdový zájem. Žalobkyně byla té poučena o tom, že pokud by za okolnosti bránící projevovat o zůstavitele opravdový zájem považovala zůstavitelem šířené nepravdivé informace o žalobkyni, pak byla povinna tvrdit a prokázat, komu, kdy a které konkrétní nepravdivé informace zůstavitel poskytl.

Žalobkyně předložila řadu důkazních návrhů, z nichž většinu soud provedl, nicméně tyto důkazy nebyly způsobilé prokázat tvrzení žalobkyně o tom, XXX.

Z výše uvedeného skutkového zjištění učinil soud tento právní závěr:

Soud v souladu s ust. § 3069 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, aplikoval na výše zjištěný skutkový stav právní úpravu zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění platném a účinném do 31.12. 2013 (dále „obč. zák.“), protože zůstavitel zemřel ještě za účinnosti obč. zák.

Institut vydědění upravený v obč. zák. se týkal pouze potomků zůstavitele (dětí, vnuků, pravnuků) jako tzv. neopomenutelných dědiců. Byl úzce svázán s § 479 obč. zák., který poskytoval ochranu práv tzv. neopomenutelných dědiců. Zákon při jejich ochraně odlišoval zletilé a nezletilé potomky. Nezletilým potomkům se měl dostat celý podíl, který by jim připadl při dědění ze zákona (§ 473 až § 475a obč. zák.). Zletilým potomkům pak musela stačit polovina jejich dědického podílu ze zákona.

Platnost právního úkonu vydědění podle obč. zák. je v první řadě podmíněna splněním obecných náležitostí právního úkonu podle § 34 a násl. občanského zákoníku. Vedle toho je nutné vyhovět i náležitostem zvláštním. Ty byly upraveny v § 476 a § 480 obč. zák. obdobně jako pro závět'. Listinu o vydědění bylo možné pořídit vlastnoručně nebo v jiné písemné

formě za účasti svědků, anebo ve formě notářského zápisu. Projev vůle vydědit potomka mohl učinit jen zůstavitel, nebylo jej možné učinit v zastoupení. Pod následkem neplatnosti bylo v každé listině o vydědění nutné uvést den, měsíc a rok, kdy byla podepsána (§ 469a odst. 3 a § 476 odst. 2 obč. zák.). V tomto směru nelze listině o vydědění, kterou zůstavitel sepsal formou notářského zápisu dne 4.11. 2005, nic vytknout. Soud v tomto směru nesdílí obavu žalobkyně, že zůstavitel nebyl sepsání listiny o vydědění přítomen, protože právě přítomnost notářky u sepsání listiny o vydědění garantovala v souladu s § 72 a násl. zákona o notářích a jejich činnosti, že listinu o vydědění sepsal právě zůstavitel.

Důvody vydědění byly v obč. zák. taxativně stanoveny v § 469a odst. 1 pod písmeny a) až d). Podle písm. b) mohl zůstavitel potomka vydědit, jestliže o zůstavitele trvale neprojevoval opravdový zájem, který by jako potomek projevoval měl. Při zkoumání, zda zůstavitel mohl platně vydědit svého potomka podle § 469a odst. 1 písm. b) obč. zák. je nutné posoudit, jestli potomek měl v konkrétních případech, které zůstavitel v listině o vydědění zmiňuje, reálnou možnost projevoval o zůstavitele opravdový zájem, zda zůstavitel měl vůbec zájem se s potomkem stýkat a udržovat s ním běžné příbuzenské vztahy, zda zůstaviteli nezájem potomka vadil, anebo naopak zda svým chováním přispěl k citovému odcizení svého potomka. Vydědění přichází v úvahu jen tam, kde zůstavitel o tento blízký příbuzenský vztah stojí, kde se ho nezájem potomka osobně citově dotýká, kde mu tento stav vadí (rozhodnutí NS ČR ze dne 20.1. 2004, sp. zn. 30 Cdo 2214/2002). Skutečnosti odůvodňující závěr, že potomek o zůstavitele trvale neprojevoval opravdový zájem, který by jako potomek projevoval měl, mohou spočívat jak v pasivitě (nezájmu) potomka ve vztahu k zůstaviteli, tak také v chování, kterým potomek sice o zůstavitele zájem projevuje, ovšem způsobem neodpovídajícím řádnému chování potomka k rodiči, například způsobem trvale překračujícím zásady společenské slušnosti (rozsudek NS ČR ze dne 15.5. 2007, sp. zn. 21 Cdo 688/2006). XXX. Soud proto poté, co shledal, že listina o vydědění je platná, žalobu na určení, že žalobkyně je dědicem po zůstaviteli, ve výroku I. rozsudku zamítl.

Soud rovněž ve výroku I. rozsudku zamítl žalobu na určení, že listina o vydědění, sepsaná dne 4.11. 2005 pod č.j. NZ 101/2005, N 114/2005 notářkou JUDr. Alenou Musílkovou, je neplatný právní úkon, protože nebyl splněn předpoklad naléhavého právního zájmu pro podání žaloby na určení neplatnosti listiny o vydědění podle § 80 písm. c) o.s.ř. (srov. rozsudek NS ČR ze dne 29.5. 2002, sp. zn. 30 Cdo 925/2002).

Soud rozhodl ve výroku II. rozsudku o náhradě nákladů řízení mezi žalovanou 1/ a žalobkyní podle § 150 o.s.ř. Žalovaná 1/ byla sice ve sporu úspěšná, nicméně podle soudu v této věci existují důvody hodné zvláštního zřetele, pro které soud přiznal jinak úspěšné žalované 1/ náhradu nákladů řízení pouze v rozsahu jedné poloviny. Těmito důvody je jednak nemajetnost žalobkyně, pro kterou byla v průběhu řízení osvobozena od placení soudních poplatků, a dále provedenými důkazy prokázaný negativní vliv žalované 1/ na zhoršení rodinných vztahů mezi zůstavitelem a žalobkyní. Účelné vynaložené náklady řízení žalované 1/ představuje odměna za 14,5 úkonů právní služby (převzetí zastoupení, 3 vyjádření ve věci samé ze dne 9.4. 2014, 12.11. 2014 a 23.7. 2015, 2 porady advokáta s žalovanou 1/ přesahující 1 hodinu podle § 11 odst. 1 písm. c) vyhl. č. 177/1996 Sb. v platném znění ze dne 26.5. 2015 a dne 30.9. 2015, 7x účast na jednáních soudu, přičemž jednání soudu dne 15.12. 2014 a 4.6. 2015 přesáhla 2 hodiny a žalované 1/ tak náleží za každé z těchto jednání odměna za 2 úkony právní služby, a naopak na jednání soudu dne 7.3. 2016 došlo jen k vyhlášení rozhodnutí, proto žalované 1/ náleží za toto jednání podle § 11 odst. 2 vyhl. č. 177/1996 Sb.

v platném znění odměna ve výši jedné poloviny) ve výši 14,5x 2.500,- Kč dle § 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., a dále paušální náhrada za 15 úkonů právní služby ve výši 15x 300,- Kč (§ 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb.) a daň z přidané hodnoty ve výši 8.558,- Kč, celkem tedy 49.308,- Kč. Polovinu účelně vynaložených nákladů řízení pak představuje částka 24.654,- Kč, kterou soud žalované 1/ proti žalobkyni ve výroku II. rozsudku přiznal. Soud stanovil podle § 160 odst. 1 věta za středníkem o.s.ř. delší lhůtu splatnosti než zákonnou třídní tak, aby žalobkyně s ohledem na svou nemajetnost mohla v této lhůtě své povinnosti podle výroku II. rozsudku dostát.

Ve výroku III. soud ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou 2/ nepřiznal žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení, protože žalobkyně a žalovaná 2/ jednaly ve shodě a žalovaná 2/ navrhovala žalobě vyhovět, tudíž ani ona nebyla ve sporu, přestože stála na straně žalované a soud žalobu zamítl, úspěšná.

Soud nerozhodoval o náhradě nákladů České republiky podle § 148 odst. 1 o.s.ř. související s vyplacenou odměnou ustanoveného zástupce žalobkyně, protože žalované byly ve sporu z hlediska svého procesního postavení úspěšné.

Ze stejného důvodu soud nerozhodl o povinnosti žalovaných zaplatit soudní poplatek ze žaloby s ohledem na skutečnost, že žalobkyně byla rozhodnutím Okresního soudu v Pardubicích ze dne 22.1. 2014, č.j. 24 Nc 3402/2013 – 53, osvobozena od soudních poplatků.

P o u č e n í:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat do 15 dnů ode dne doručení odvolání, a to ke Krajskému soudu v Hradci Králové - pobočce v Pardubicích, prostřednictvím zdejšího soudu.
Toto právo nemá ten, kdo se jej platně vzdal.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný požádat soud o výkon rozhodnutí.

V Pardubicích dne 7. března 2016

JUDr. Martin Tomek, v.r.
soudce

Za správnost vyhotoven:
Eliška Jonášová